

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

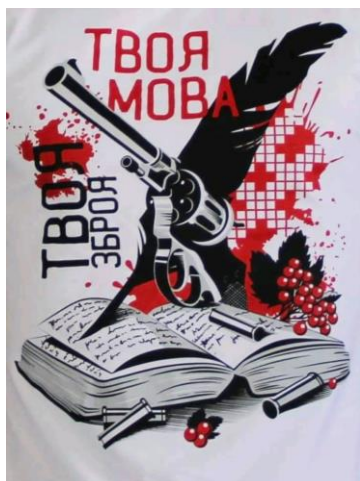

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

МОВА — КОРДОН НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Львів 2026

«Мова — кордон національної безпеки»: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Львів, 20 лютого 2026 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2026. 458 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Дмитро БОНДАР, доктор юридичних наук, доцент;
Василь ПОПОВИЧ, доктор технічних наук, професор;
Ярослав ІЛЬЧИШИН, кандидат педагогічних наук;
Ігор КОВАЛЬ, доктор педагогічних наук;
Лідія ВЕРБИЦЬКА, кандидат філологічних наук;
Ірина БАБІЙ, кандидат педагогічних наук;
Тетяна БОТВИН, доктор філософії, доцент;
Христина ВЕРБИЦЬКА, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент;
Мар'яна ГДАКОВИЧ, кандидат філологічних наук, доцент;
Марія ІВАНЧЕНКО, кандидат філологічних наук, доцент;
Тетяна КОНІВІЦЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент;
Марина КУЛЬЧИЦЬКА, кандидат філологічних наук, доцент;
Галина ХЛИПАВКА, кандидат педагогічних наук;
Ольга ШЕЛЮХ, кандидат філологічних наук, доцент.

Технічне оформлення: *Тетяна КОНІВІЦЬКА*

Збірник укладено за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова — кордон національної безпеки» 20 лютого 2026 року.

Матеріали друкуються українською, польською та англійською мовами.

Збірник містить матеріали таких тематичних секцій:

- Секція 1. Мова і національна психологія.
- Секція 2. Мова як інструмент гібридної війни.
- Секція 3. Національні мови і культури в їх специфіці та взаємодії. Українська мова у світі. Мова у системі сучасної науки.
- Секція 4. Актуальні проблеми викладання української мови у вищій школі.

За точність наведених фактів, самостійність наукового аналізу та нормативність стилістики викладу, а також за використання відомостей, що не рекомендовані до відкритої публікації, відповідають автори матеріалів та їхні керівники.

УДК 811.161.2:004.738.5

**ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЦИФРОВОМУ
ПРОСТОРІ: ГЛОБАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ**

Надія САЛАМІН

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

У 2026 році цифровий простір перестав бути лише середовищем комунікації, перетворившись на стратегічний майданчик утвердження національної ідентичності. Українська мова в інтернеті сьогодні - це не тільки засіб спілкування, а й інструмент цифрового суверенітету, що демонструє стійкість культури в умовах глобалізації та гібридної агресії.

З початком війни росії проти України, все більше громадян почали усвідомлювати значення української мови та культури для збереження цілісності держави. Це актуалізує питання необхідності на державному рівні створити всі умови для зміцнення комунікативного й демографічного потенціалу української мови, покращення мовної культури населення, зростання частки україномовного культурного та інформаційного продукту, зміцнення статусу української мови як мови міжетнічного спілкування та порозуміння. [2]

Як зазначає П. Костючок, національна ідентичність охоплює сукупність політичних і культурних ідентифікаторів, які мають свої відповідні маркери. Маркерами політичних ідентифікаторів є національна свідомість, національний інтерес, національна територія, національна ідея. Маркерами культурних ідентифікаторів є мова, культура, історія, спільність походження, релігія. [1]

Питання мовної ситуації в Україні вже давно є предметом соціологічних досліджень, медіа-обговорень і політичних дискусій. Однак, попри активний інтерес, досі бракує об'єктивної, масштабної та регулярно поновлюваної статистики про мовні зміни в Україні. Соціологічні опитування залишаються основним інструментом вивчення настроїв, але вони мають обмеження: невеликі вибірки, вплив формулювань запитань і політична заангажованість можуть спотворювати результати та їхню інтерпретацію. [3]

Тому, вагоме значення у цьому процесі має забезпечення домінування української мови в інформаційному просторі та збільшення частки україномовних інформаційних потоків.

Протягом 2022–2025 років відбувся корінний злам у мовній поведінці користувачів. Згідно з моніторингом соціальних мереж, частка української мови в українському сегменті (Facebook, Instagram) сягнула рекордних 75–80%. Важливим чинником став розвиток алгоритмів рекомендацій, які раніше часто пропонували російськомовний контент через географічну близькість. Сьогодні ж глобальні платформи чітко ідентифікують українську мову як окрему мовну одиницю з власним ринком та аудиторією.

Згідно з останніми дослідженнями (Центр контент-аналізу, дані станом на кінець 2025 року), перше дослідження мовної ситуації, проведене в жовтні 2020 року, демонструвало майже тотальне домінування російської мови. Хоча 77% громадян України називали українську мову рідною, 70% надавали їй перевагу на роботі або в навчанні, а 63% переважно користувалися нею вдома, у соціальних мережах державною мовою тоді створювався лише кожен шостий допис (16%).

Аналіз станом на жовтень 2025 року (презентація дослідження відбулася 22 грудня 2025 року спільно з Уповноваженою із захисту державної мови Оленою Івановською) виявляє такі закономірності: Українська мова вкотре панує в соціальних мережах, причому відрив від російської продовжує зростати. Після стрімкого зростання у 2022 році динаміка показників ужитку української мови й надалі поступово рухається вгору повільнішими темпами, однак зі стабільно позитивною тенденцією до подальшого зростання. У 2025 році зафіксовано вже різку перевагу над російською мовою: 70% проти 30% у загальному масиві дописів (порівняно з 56% і 44% торік) та 75% проти 25% у масиві дописів, створених виключно приватними користувачами без урахування акаунтів організацій (раніше - 59% проти 41%). [4]

Отже, українська мова впевнено стала домінуючою в українському сегменті більшості популярних цифрових платформ, що свідчить про системні та незворотні мовні зміни в онлайн-просторі. Ця тенденція охоплює як загальнонаціональний рівень, так і окремі регіони, а також різні типи контенту - від розважального до інформаційно-аналітичного.

YouTube та TikTok: кількість українськомовного контенту на цих платформах зросла відповідно на 19% та 29%. Таку динаміку значною мірою зумовлено активністю молодих блогерів, стрімерів і

незалежних творців контенту, які свідомо обирають українську мову як основний засіб самовираження. Важливу роль відіграють і алгоритми платформ, що останніми роками почали точніше розпізнавати українську мову та ефективніше просувати україномовний контент у рекомендаціях, розширюючи його аудиторію.

Загальний баланс: у соціальних мережах України спостерігається чітке співвідношення української та російської мов - приблизно 70% проти 30% на користь української. Це свідчить не лише про кількісну перевагу, а й про зміну мовної норми в цифровому спілкуванні, де українська дедалі частіше виступає мовою повсякденної комунікації, самопрезентації та публічної дискусії.

Регіональний аспект: особливо показовим є так званий «мовний стрибок» у традиційно російськомовних і промислових регіонах. Зокрема, на Дніпропетровщині кількість дописів українською мовою зросла на 15% лише за останній рік. Така динаміка засвідчує поступове вирівнювання мовної ситуації між регіонами та посилення ролі української мови як маркера громадянської позиції й культурної ідентичності.

Цифровізація стала одним із вирішальних чинників сучасного розвитку української мови, адже саме цифрове середовище формує нові норми комунікації, професійної діяльності та культурного споживання. У цьому контексті можна виокремити кілька стратегічно важливих напрямів, які безпосередньо впливають на поширення, модернізацію та престиж української мови.

1. Локалізація та програмне забезпечення. Поява повноцінних українських локалізацій у великих ігрових проєктах, мобільних застосунках і професійному програмному забезпеченні сприяє не лише розширенню сфери вжитку української мови, а й формуванню сучасної, уніфікованої термінології в галузях ІТ, дизайну, інженерії та цифрових медіа. Особливо важливою є роль локалізації для молодіжної аудиторії: регулярне використання української мови в ігровому та технологічному контекстах закріплює її як мову інновацій, розваг і професійного розвитку, а не лише офіційного спілкування.

2. Штучний інтелект. Навчання великих мовних моделей (LLMs) на якісних українських платформах дало змогу суттєво зменшити кількість помилок машинного перекладу, покращити розпізнавання контексту та стилістичну адекватність текстів. Це

відкриває нові можливості для автоматизованого створення контенту українською мовою. Від новинних матеріалів і освітніх ресурсів до чат-ботів та віртуальних асистентів. У результаті українська мова дедалі активніше інтегрується в глобальні технологічні процеси, перестаючи бути «другорядною» для цифрових рішень.

3. Експорт цифрових рішень. Завдяки успіху таких проєктів, як Дія, українська мова поступово утверджується як мова сучасних і ефективних державних сервісів. Цифрові рішення, розроблені в Україні, стають прикладом для інших країн, що підвищує престиж української мови на міжнародному рівні та демонструє її спроможність функціонувати в найскладніших технологічних і адміністративних системах. Таким чином, мова виступає не лише інструментом внутрішньої комунікації, а й складником цифрового бренду держави.

Функціонування української мови в цифровому просторі перейшло від етапу «виживання» до етапу «поширення». Глобальний контекст вимагає від нас не лише споживання, а й створення унікального українськомовного цифрового контенту, який буде конкурентоспроможним у світовому масштабі. Це є запорукою того, що українська мова залишиться живою та функціональною мовою майбутнього.

Водночас подальший успіх цього процесу залежить від системної підтримки мовної цифровізації. Що включає в себе: розвиток та локалізацію сучасних, якісних, україномовних технологічних продуктів, стимулювання креативних індустрій і популяризацію української мови як мови інновацій та прогресу. У глобальному цифровому просторі мова стає не лише засобом комунікації, а й інструментом культурної репрезентації та національної ідентичності, і в цьому вимірі українська мова демонструє значний потенціал для подальшого зміцнення своїх позицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Костючок П. Культурні маркери національної ідентичності // Вісник Прикарпатського університету. Історія. 2012. Випуск 22. С. 106— 111.

2. Підбережник Н. П. Формування українського національного інформаційного простору в умовах війни. *Democratic Governance*. 2023. № 2 (32). С. 42–52. URL: <https://doi.org/10.23939/dg2023.02>

3. Рольський О. 70% українців обирають рідну мову онлайн, – дослідження pewage. *detector.media*. URL: <https://lnk.ua/1V9op7n4g>

4. Українська мова зміцнює позиції в TikTok та YouTube – дослідження. URL: https://ukrcontent.com/reports/ukrainska-mova-zmicnyue-pozicii-v-tiktok-ta-youtube-2025.html?fbclid=IwY2xjawO4-7JleHRuA2FlbQIxMABicmlkETFzOEGydlo4RTc3dmV5Qk9rc3J0YwZhcHBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHphqfWHNl2JmqleLajyNOfizf3YAJTV51j21OjqaeVrGp8CvYkVxb1SXPLXv_aem_Tx8FcBJQysPtTE91CnWdPA

УДК 330.34

**ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВЕЛИКИХ МОВНИХ
МОДЕЛЕЙ (LLM) У ТРАНСФОРМАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО
РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ**

Єгор СЕНЮК,

Вікторія МЕЛЬНИЧУК,

доктор філософії з економіки,

*Національний технічний університет України «Київський
політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Динамічний розвиток великих мовних моделей (LLM), таких як трансформерні архітектури, натреновані на масштабних корпусах тексту, відкриває нові можливості для створення, автоматизації й масштабування інтелектуальних послуг, що призводить до трансформації ринкових відносин у секторах консалтингу, юридичних, освітніх, креативних та ІТ-послуг, зокрема через зниження транзакційних витрат, прискорення циклів інновацій та зміну моделі праці. Зважаючи на вищезазначене, аналіз економічного потенціалу LLM у трансформації глобального ринку інтелектуальних послуг, виокремлення механізмів впливу, ризиків та напрямів політик,